

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Навчально-науковий Інститут педагогіки і психології

Кафедра психології

КУРСОВА РОБОТА З ПСИХОЛОГІЇ

Методичні рекомендації

*для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика) галузі знань 01
Освіта/Педагогіка; спеціальності 014 Середня освіта (Математика)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка; спеціальності 014 Середня освіта
(Фізика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка*

для студентів всіх форм навчання

Суми – 2022

УДК 159.9 (072)
К93

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
(Протокол № 9 від 19.05.2022 р.)*

Укладач:

С.В. Пухно – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Навчально-наукового Інституту педагогіки і психології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Рецензенти:

Д.Б. Усик – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Навчально-наукового Інституту педагогіки і психології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Т.І. Щербак – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Навчально-наукового Інституту педагогіки і психології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Пухно С.В.

К93 Курсова робота з психології: методичні рекомендації для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка; спеціальності 014 Середня освіта (Математика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка; спеціальності 014 Середня освіта (Фізика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка / укладач: С. В. Пухно. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. – 56 с.

Методичні рекомендації до написання курсової роботи складені для студентів Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка всіх форм навчання. У стислій формі представлено основні положення щодо курсової роботи як однієї з форм самостійної роботи студентів: мета і завдання курсової роботи; робота з джерельною базою дослідження; вимоги до оформлення роботи; критерії оцінювання. Призначено для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка; спеціальності 014 Середня освіта (Математика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка; спеціальності 014 Середня освіта (Фізика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

УДК 159.9 (072)

© Пухно С.В., 2022

© СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ПСИХОЛОГІЇ.....	5
1.1. Курсова робота як вид самостійної роботи з психології.....	5
1.1.1. Загальні положення.	5
1.1.2. Вимоги до курсової роботи з психології	8
1.1.3. Вибір теми курсової роботи з психології.....	9
1.1.4. Робота з джерелами інформації.....	10
1.1.5. Розробка і проведення дослідження.	13
1.2. Структура курсової роботи з психології.....	14
1.2.1. Вступ до курсової роботи з психології	15
1.2.2. Основна частини курсової роботи з психології.....	19
1.2.2.1. Теоретична частина курсової роботи з психології.....	20
1.2.2.2. Експериментальна частина курсової роботи з психології	22
1.2.3. Формулювання висновків дослідження. Завершальна частина курсової роботи з психології.....	25
1.3. Захист курсової роботи з психології	27
1.3.1. Процедура захисту курсової роботи з психології.....	27
1.3.2. Критерії оцінювання курсової роботи з психології.....	29
Розділ II. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ПСИХОЛОГІЇ	31
2.1. Загальні вимоги.....	31
2.2. Нумерація.	32
2.3. Ілюстрації	33
2.4. Таблиці.....	34
2.5. Правила подання формул.....	37
2.6. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.....	37
2.7. Оформлення списку використаних джерел.....	39
2.8. Правила оформлення додатків.	39
Розділ III. АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ	41
3.1. Підготовка до публікації тез доповідей за результатами дослідження на науковій конференції.....	41
3.2. Наукова стаття	43
3.3. Виступ на науковій конференції.....	44
ДОДАТКИ	45

ВСТУП

Виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Психологія» передбачає демонстрацію студентом достатнього рівня обізнаності з курсу психології та актуальних психологічних проблем сьогодення.

В процесі виконання курсової роботи з психології, студент оволодіває вміннями відбору, групування і узагальнення інформації, вчиться знаходити невирішені складові проблемних питань теми дослідження, спірних питань та підходів до окремого кола проблем, вмінь визначення ступеня достовірності інформації, презентованої в різних джерелах.

Виконання студентами курсових робіт – такий вид діяльності, що поєднує навчальну і науково-дослідну роботу та передбачає самостійне опрацювання студентом певної теми дослідження.

Метою виконання курсової роботи з психології є поглиблення психологічної компетентності студентів у професійної діяльності, набуття навичок організації, виконання і презентації результатів наукової роботи.

Виконання студентом курсової роботи з психології передбачає наступні завдання.

1. Поглиблення психологічних знань майбутніх фахівців.
2. Розвиток творчого мислення.
3. Формування навичок організації і вмінь проведення наукового дослідження з психології.
4. Набування студентами навичок використання отриманих результатів дослідження для вирішення конкретних професійних задач.
5. Розвиток інтересу до дослідницької діяльності в галузі сучасної психології.
6. Розуміння студентами – майбутніми фахівцями, можливостей використання отриманих результатів дослідження для вирішення завдань професійної діяльності.

Одним з завдань виконання курсової роботи з психології є формування психологічної компетентності студентів у сфері професійної освіти. Вважаємо що представлені рекомендації зможуть надати допомогу студентам в процесі організації, проведення і презентації результатів самостійних наукових досліджень.

Розділ І.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ПСИХОЛОГІЇ

1.1. Курсова робота як вид самостійної роботи з психології

1.1.1. Загальні положення.

Відповідно до «Положення про курсову роботу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка» (Рішення вченої ради СумДПУ імені А.С. Макаренка, протокол №8 від 25 січня 2021 р.), курсова робота є самостійним видом навчальної діяльності здобувача вищої освіти, що виконується в межах навчальної дисципліни або після закінчення вивчення певної навчальної дисципліни або групи дисциплін.

Курсова робота з психолого-педагогічних дисциплін є компонентом (цикл професійної підготовки):

- освітньо-професійної програми Середня освіта (Інформатика. Математика) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Інформатика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка;
- освітньо-професійної програми Середня освіта (Математика. Інформатика) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Математика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка;
- освітньо-професійної програми Середня освіта (Фізика. Математика) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Виконання курсової роботи з психології відповідно ***Освітньо-професійної програми Середня освіта (Інформатика. Математика) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Інформатика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка***, передбачає формування наступних умінь у студентів:

ПРУ 2. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички використовувати різні методи, форми і засоби для навчання учнів інформатики, враховувати вікові психологічні особливості учнів у процесі навчання.

ПРУ 3. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.

ПРУ 4. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички отримувати, оцінювати та застосовувати дані в галузі професійної діяльності, у т.ч. із закордонних джерел.

ПРУ 6. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички орієнтуватися в інформаційному просторі, кіберпросторі, критично оцінювати інформацію, використовувати і розробляти нові електронні освітні ресурси; дотримуватися норм професійної етики та захищати дані у процесі е-комунікації.

Виконання курсової роботи з психології відповідно ***Освітньо-професійної програми Середня освіта (Математика. Інформатика) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Математика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка***, передбачає формування наступних умінь у студентів:

ПРУ 11. Уміння відшуковувати інформацію у різноманітних джерелах, аналізувати, критично оцінювати, систематизувати, узагальнювати її; готувати доповіді, презентації, брати участь у дискусії.

ПРУ 12. Уміння продуктивно спілкуватись в ході співпраці у команді, вести діалог, брати участі у дискусіях щодо вирішення професійних проблем; організовувати комунікацію учнів, створювати умови для ефективної евристичної бесіди, дискусії, мозкового штурму.

ПРУ 13. Уміння грамотно використовувати державну мову у процесі професійної діяльності, чітко та аргументовано висловлювати свої думки, міркування, почуття.

ПРУ 15. Уміння планувати процес самонавчання та самовдосконалення, готовність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки і соціального життя, вдосконалювати й розвивати власний інтелектуальний та загальнокультурний рівень.

Виконання курсової роботи з психології відповідно ***Освітньо-професійної програми Середня освіта (Фізика. Математика) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка***, передбачає формування наступних умінь у студентів:

ПРУ 8. Уміння самостійного аналізу, порівняння, критичного осмислення загальнонаукової та фахової науково-методичної інформа-

ції; пропозицій шляхів вирішення проблеми дослідження, аргументування власної позиції.

Написання та захист курсової роботи передбачається навчальним планом освітньо-професійної програми і є обов'язковим.

Курсова робота – це одна з форм самостійної навчально-дослідної роботи.

Курсова робота є самостійним навчально-науковим дослідженням, що виконується відповідно до обраної студентом теми навчальної дисципліни, яка обговорюється і затверджується на засіданні кафедри.

Курсова робота може бути складовою подальшого дослідження, представленого в кваліфікаційній роботі студента.

Курсова робота виконується з навчальних дисциплін циклу професійної підготовки та повинна мати навчально-дослідницький характер. В залежності від специфіки навчальної дисципліни та завдань підготовки фахівця, курсова робота може бути як суто теоретичним дослідженням, так і містити експериментальну складову.

Курсова робота може бути частиною певної навчальної дисципліни, на який відводиться один кредит, або може виконуватися як окремий вид самостійної навчальної діяльності після вивчення певної навчальної дисципліни або групи дисциплін, на який відводиться не менш як 3 кредити.

Обрана тема курсової роботи узгоджується з керівником.

Метою курсової роботи з психології є:

1. Закріплення, систематизація і поглиблення набутих знань з навчальної дисципліни «Психологія» за час навчання та їх застосування для комплексного вирішення конкретних завдань професійної діяльності.
2. Поглиблення фахових знань здобувачів вищої освіти щодо актуальних психологічних проблем сьогодення.
3. Стимулювання здобувачів вищої освіти до самостійного наукового пошуку.
4. Надання можливості здобувачу вищої освіти навчитися самостійно працювати з різними інформаційними джерелами.

Основні завдання курсової роботи з психології.

1. Розвиток умінь знаходження невирішених проблем обраної теми дослідження.
2. Формування вмінь відбору, групування та узагальнення інформації з різних джерел за темою дослідження.

3. Формування вмінь самостійно організовувати і проводити наукове дослідження, здійснювати аналіз і узагальнювати отримані як теоретичні, так і емпіричні результати.
4. Ознайомлення з методами та методикою проведення наукового дослідження.
5. Формування навичок організації і виконання емпіричної науково-дослідницької діяльності.
6. Набуття досвіду проведення наукового дослідження, обробки його результатів та представлення практичного значення результатів дослідження.

Текст курсової роботи викладається державною мовою або мовою, що вивчається відповідно до спеціальності, індивідуально кожним студентом і повинен містити титульний аркуш, зміст, вступ, основну частину, загальні висновки, список використаних джерел, додатки (за необхідності).

У курсовій роботі з психології потрібно стисло, точно, логічно та аргументовано викласти отримані результати дослідження з обов'язковим посиланням на дослідження науковців, представлені у їх працях і джерела, що містять вказані результати. За достовірність даних, фактичного матеріалу та висновків відповідальність несе студент як автор курсової роботи.

Текст курсової роботи з психології обов'язково проходить перевірку на аутентичність затвердженими в університеті програмами.

Після захисту, курсові роботи передаються на кафедру, де зберігаються 3 роки. Студенти мають право отримати курсові роботи для ознайомлення з дозволу завідувача кафедри.

1.1.2. Вимоги до курсової роботи з психології.

Під час виконання курсової роботи з психології, студенти повинні дотримуватися наступних вимог:

1. Обґрунтованість актуальності теми дослідження, його відповідність сучасному стану розвитку психології та суміжних наук, перспективі розвитку і практичним завданням професійної діяльності вчителя.
2. Обґрунтованість методологічної бази дослідження.
3. Ґрунтовний аналіз наукових джерел, а саме – монографій, публікацій періодичних видань відповідно темі роботи.

4. Дослідження і характеристика обраної проблеми як в історичному розвитку, так і на сучасному етапі психологічного знання.
5. Організація та проведення експериментального дослідження, представлення кількісно-якісного аналізу отриманих результаті.
6. Аналіз та узагальнення результатів, формулювання висновків.
7. Оформлення тексту дослідження відповідно вимог до курсових робіт.
8. Відповідальність за вірогідність матеріалу, представленого в курсовій роботі, несе її автор.

1.1.3. Вибір теми курсової роботи з психології.

Тематика курсової роботи з психології може відповідати навчальній дисципліні «Психологія», а також може бути міждисциплінарною. Тематика роботи повинна бути пов'язаною з актуальними напрямками психології і мати професійну спрямованість.

Важливим етапом підготовки курсової роботи з психології є вибір теми, де потрібно враховувати:

- пріоритетність науковим напрямкам сьогодення;
- можливостей використання в дослідженні необхідного матеріалу;
- відповідність проблеми дослідження інтересам студента в галузі психології.

Вибір теми – справа творча і пошукова, що має свою специфіку і містить два етапи.

На першому етапі вибору теми необхідним є усвідомлення пріоритетних для студента-дослідника питань психології і, відповідно, рішення, якою буде робота: теоретичною або експериментальною.

Експериментальні курсові роботи мають переваги, оскільки містять практичне значення для професійної діяльності майбутнього педагога.

Курсова робота може бути і теоретичною, якщо дослідження присвячене філософським основам психології, теоретичним аспектам науки, сторінкам історії психології, порівняльному аналізу здобутків сучасної психології.

У виданні ми пропонуємо орієнтовні теми курсових робіт з психології (Додаток А).

Другий етап визначення теми роботи потребує аналізу джерел щодо вибраної проблеми. Відповідно до визначених методів та психологічних методик дослідження, характеристики контингенту респондентів – учасників дослідження, тема роботи остаточно формулюється в

сфері загальної, соціальної, вікової чи педагогічної психології.

Закріплення тем курсових робіт, визначення наукових керівників та термінів захисту робіт затверджується протоколом засідання кафедри психології. Захист курсових робіт здобувачів вищої освіти повинен відбутися до початку підсумкової атестації.

Змінювати тему курсової роботи можна з дозволу завідувача кафедри психології за письмовою заявою здобувача та після погодження з науковим керівником, проте не пізніше, ніж за місяць до закінчення терміну виконання курсової роботи. Змінена тема курсової роботи заноситься до журналу реєстрації курсових робіт, який зберігається на кафедрі психології.

Протягом місяця від дати отримання теми курсової роботи, студент повинен надати науковому керівнику розгорнутий план дослідження, а також аналіз опрацьованих джерел.

1.1.4. Робота з джерелами інформації.

Робота з джерелами інформації починається на етапі формулювання теми курсової роботи з психології.

Основні джерела інформації дослідження – одноосібні та колективні монографії, публікації наукових та науково-методичних періодичних видань, збірки наукових та науково-методичних конференцій, хрестоматії, підручники, посібники та навчально-методичні посібники, веб-сторінки в Інтернеті.

При використанні інформації необхідно правильне оформлення посилань на джерела.

Задля систематизації матеріалу, студенту-досліднику пропонується скласти бібліографічний список джерел, який вимагатиме поповнення і уточнення під час виконання роботи.

Передусім, студенту потрібно розпочати цілеспрямовану роботу щодо систематизації каталогів наукових бібліотек, які, на відміну від масових, покликані задовольняти дослідницькі наукові запити. Для виконання завдань курсової роботи, студентам рекомендовано користуватися фондами бібліотеки закладу вищої освіти, зокрема – бібліотеки СумДПУ імені А.С. Макаренка; центральної регіональної (обласної, державної) бібліотеки та існуючими спеціалізованими бібліотеками.

Перелік наукових бібліотек України, їх електронні адреси представлено у Додатку Б.

Пошук літератури за проблемою, що цікавить, рекомендовано починати з довідково-бібліографічного відділу та систематичного каталогу бібліотеки. В кожній бібліотеці є власний довідково-бібліографічний каталог, що містить необхідну для дослідження інформацію.

Ще один варіант пошуку інформації – аналіз публікацій сучасних дослідників з актуальних проблем, представлених у психологічних журналах, зокрема: «Психологічний часопис», «Педагогіка та психологія», «Практична психологія та соціальна робота», «Обдарована дитина», тощо.

Наступний спосіб пошуку джерел щодо роботи над курсовою – це аналіз теми дослідження у підручниках, посібниках, хрестоматіях, практикумах з загальної, соціальної, вікової, педагогічної психології.

Аналіз матеріалу книг і статей наукових журналів потрібно починати з останніх років видання (рекомендовано аналізувати публікації за останні 5 років) з метою ознайомлення з сучасним станом дослідження проблеми та вивченням бібліографічного огляду за темою. Також, в цих джерелах містяться посилання на дослідження різних авторів з визначеної теми, що сприяє розширенню сфери бібліографічного пошуку. Крім того, кількість посилань на дослідження авторів у різних джерелах дозволяє виділити авторитетність щодо проблем дослідження. Відповідно, аналіз періодичних видань необхідно почати з останніх років видання.

Все більшого поширення в бібліотеках набувають електронні каталоги, користування якими суттєво полегшує пошук необхідної інформації. Проте, жодна пошукова система не зможе замінити творчого відношення студента-дослідника щодо пошуку джерел інформації.

Наступним шляхом пошуку та отримання інформації є використання матеріалу аналізу наукових джерел, що міститься в мережі *Internet*. Пошук інформації потребує вмінь користування мережею *Internet*, зокрема, – звертання до відомих пошукових систем, наприклад, – *Google*. Необхідно зауважити, що як в бібліотеках, так і в мережі *Internet*, як правило, представлені джерела різних за стилем і змістом. Одним з типів публікацій є наукові монографії та публікації, що призначені для професійних психологів. Студенти можуть зазнавати труднощі під час роботи з такими джерелами внаслідок браку знання сутності проблеми

або спеціальної термінології. Інший тип публікацій, представлених в мережі, – підручники і навчальні посібники, призначені для студентів закладів вищої освіти. Ступінь складності викладу матеріалу, представленого в таких виданнях, повинен відповідати спеціалізації навчання студентів, для яких вони рекомендовані. Основне завдання, на виконання якого орієнтуються автори цих джерел інформації, – систематизація викладу психологічного знання певної галузі. Відповідно, вивчення джерельної бази дослідження студенту, який працює над виконанням завдань курсової роботи, рекомендовано починати з аналізу змісту матеріалів підручників та навчальних і навчально-методичних посібників.

Наступним типом публікацій є довідники та словники, в яких системно представлено пояснення психологічних термінів. Аналіз матеріалів вказаних джерел є доцільним на початку роботи, оскільки в них представлено визначення понять, класифікація явищ, основні психологічні закономірності.

Четвертий тип публікацій – це науково-популярні видання та статті у періодичних виданнях, що призначені для широкого читацького кола. Ці джерела містять доступний виклад визначеної психологічної проблеми, і написані, як правило, науково-популярною мовою. Завданням авторів цих джерел інформації є популяризація психологічного знання з метою формування психологічної культури особистості.

В процесі роботи з різними джерелами інформації за темою дослідження, студенту-досліднику є сенс ознайомитись з публікаціями за схожою тематикою суміжних галузей знання – з педагогіки, філософії, соціології і т.д.

Серед завдань курсової роботи з психології презентація різних поглядів та різних точок зору дослідників, що займалися дослідженням даної проблеми. Проте, останнє не може бути зведено до переписування частин різних досліджень – останнє за відсутності зазначення авторства трактується як плагіат! Аналіз джерел повинен бути представлений в роботі з визначенням головних ідей авторів і з обов'язковими посиланнями на їх наукові дослідження. Наприклад: «... відповідно результатів дослідження А.Б. Добровича, виділено наступні «рівні» спілкування: примітивний, конвенційний, маніпулятивний, діловий, духовний» і зазначається джерело.

За необхідності представити в роботі цитату, необхідно обов'язково представити текст дослівно, окреслити його лапками, точно вказати

авторство, конкретну працю та сторінку. Наприклад: «Значення розпізнавання людиною образів підкреслював ще Р. Клацки: «Процесс распознавания образов имеет фундаментальное значение для нашего поведения, поскольку он составляет часть взаимодействия между реальным миром и сознанием субъекта» [19, с. 55]. Перше число у дужках – номер джерела в списку використаних в курсовій роботі джерел, друге – номер сторінки, на якій розміщено цитату.

Робота з різними джерелами забезпечує визначення теоретичних конструктів науково-методичного апарату курсової роботи з психології.

1.1.5. Розробка і проведення дослідження.

Студент-дослідник, в залежності від теми роботи, обирає стандартні психологічні методики, які представлені у практикумах з психології для закладів вищої освіти (Додаток Ж).

За необхідності, студент може самостійно створити нескладну дослідницьку методику: текст анкет, план бесіди, схему спостережень, узагальнення незалежних характеристик.

Вибір методик дослідження студентом потребує обов'язкового узгодження з науковим керівником роботи. Крім того, в закладі загальної середньої освіти організація дослідження вимагає узгодження з представниками адміністрації та фахівцями служби психологічного супроводу.

Вибір методів і методик для проведення емпіричного дослідження здійснюється студентом-дослідником на основі знань, отриманих під час вивчення навчальної дисципліни «Психологія».

З метою отримання даних психологічного дослідження використовуються наступні методи: спостереження, бесіда, експеримент, анкетування, опитування, тести, проєктивні методики, аналіз продуктів діяльності, тощо.

З метою забезпечення вірогідності висновків за результатами дослідження, важливим є на першому етапі дослідження визначити змінні (незалежні і залежні), які будуть вивчатися, які показники і за яких умов будуть реєстровані та підставою для яких висновків будуть слугувати. В ході планування процедури експериментального дослідження, важливо звернути увагу на валідність та надійність обраних психологічних методик. Експлуатація психодіагностичних методик вимагає знання студентом умов їх розробки та попередньої апробації.

Студенту-досліднику необхідно досить уважно підходити до визначення вибірки учасників експерименту (емпірична складова дослідження). Важливими є вік, стать, соціальний статус, освіта, фізичний стан, психологічні особливості та інші параметри, що можуть вплинути на результати дослідження. Вибірка повинна моделювати генеральну сукупність, тобто, – бути репрезентативною стосовно всієї досліджуваної категорії людей і представляти основні типи досліджуваних, оскільки тільки за визначених умов результати дослідження будуть характерними не лише на представників цієї вибірки.

Кількість членів вибірки для емпіричного дослідження повинна забезпечувати доказовість положень, що вивчаються. Щодо кількості учасників дослідження експериментальної або контрольної групи, то в більшості експериментальних досліджень вона варіює від 1 до 100. Виходячи з методів математичної обробки, рекомендується, щоб чисельність учасників порівнюваних груп була не меншою за 30-35 людей.

Збір та аналіз емпіричного матеріалу дослідження є відповідальною частиною роботи. Організація дослідження і проведення психодіагностичних методик потребують від студента-дослідника ряду умінь. Важливим є правильне планування часу, місця і обставин експериментальної складової роботи. Учасники експерименту не повинні відволікатися, відчувати дискомфорт і дефіцит часу для виконання завдання. Студент повинен вміти встановлювати довірливий робочий контакт із учасниками експериментальної групи, з метою отримання достовірної інформації. Учасники експерименту повинні бути впевнені в анонімності дослідження, що отримані результати буде використано виключно в наукових цілях. На цьому етапі дослідження необхідне дотримання правила конфіденційності отриманої інформації.

1.2. Структура курсової роботи з психології.

Курсова робота має наступні складові: титульний аркуш, зміст, вступ, основну частину, висновки, список використаних джерел, додатки (за необхідності).

На **титульному аркуші** мають бути зазначені:

- назва міністерства, якому підпорядковано вищий навчальний заклад;
- повна назва університету;
- назва кафедри, на якій виконано роботу;

- тема роботи;
- прізвище, ім'я, по-батькові виконавця;
- прізвище, ініціали, науковий ступінь і посада наукового керівника;
- назва міста і рік виконання роботи (Додаток Г).

У змісті перелічують назви всіх структурних частин курсової роботи у тій послідовності, в якій вони подаються у тексті, і вказують сторінки, на яких вони починаються.

1.2.1. Вступ до курсової роботи з психології.

Вступ до курсової роботи є важливою її частиною, оскільки розкриває наукові та організаційні засади роботи, які часто називають «Методологічний апарат дослідження». До методологічного апарату будь-якого дослідження відносять: актуальність теми, об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження, теоретичне та практичне значення результатів дослідження.

Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми, її значущість, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Шляхом критичного аналізу і порівняння з існуючим розв'язанням проблеми, обґрунтовують **актуальність дослідження**, представленого в курсовій роботі з психології.

Актуальність дослідження проблеми характеризується із наукової та практичної точок зору. Наукова актуальність – необхідність розв'язання конкретної наукової проблеми у зв'язку з відсутністю певних знань, результатів дослідження у відповідній галузі психології.

Практична актуальність визначається необхідністю пошуку нових знань для розв'язання завдань практики. Висвітлення актуальності повинно бути логічним і небагатослівним. Достатньо декількома реченнями висловити сутність проблеми. Вибір дослідження певної проблеми великою мірою визначає як стратегію дослідження, так і напрямок наукового пошуку. Сформулювати наукову проблему – це продемонструвати вміння виділити головне; виявити те, що вже відоме науці і що потребує вивчення.

Розкриття актуальності дослідження проблеми курсової роботи з психології полягає у стислому аналізі (без посилань на джерела) наступних найзагальніших положень:

- 1) яке значення для психології як науки має проблема дослідження;

- 2) яку практичну значущість може мати вирішення проблеми;
- 3) якими дослідниками вже вивчалися визначені питання;
- 4) які теоретичні положення та практичні рекомендації з визначеної проблеми вже сформульовано;
- 5) що в даній проблемі ще не досліджено у теоретичному плані та не розроблено в практичному.

Особливого значення набуває останній пункт, оскільки він розкриває проблему, яку автор роботи буде вивчити в своїх теоретичних та експериментальних пошуках.

Актуальність роботи визначає наступні компоненти методологічного апарату дослідження: об'єкт, предмет, мету, завдання, методи та методики дослідження, теоретичну новизну, практичну значущість.

Необхідно зауважити, що в процесі роботи над курсовою роботою, визначені компоненти набувають, як правило, уточнення і конкретизації.

Після представлення актуальності теми потрібно перейти до формулювання **об'єкту, предмету, мети і завдань дослідження**.

Об'єктом дослідження є частина об'єктивної реальності або знань про неї, що створює проблемну ситуацію, на яку спрямована увага дослідника.

Предмет дослідження – певна складова об'єкту дослідження, окремі структури, властивості або відношення. Об'єкт та предмет співвідносяться як загальне і часткове. Предмет дослідження – це те, що конкретно досліджується в роботі.

Наприклад:

- Об'єкт дослідження – пізнавальні психічні процеси, предмет дослідження – властивості, особливості, закономірності таких психічних пізнавальних процесів, як відчуття, сприймання, увага, пам'ять, мислення, уява.
- Об'єкт дослідження – емоційно-вольова сфера особистості, предмет – особливості їх прояву, причини та механізми виникнення, тощо.
- Об'єкт дослідження – індивідуально-психологічні властивості, предмет – індивідуальні особливості (темперамент, характер, здібності), прояви, фактори та механізми розвитку, зв'язок з іншими властивостями.

Для з'ясування напрямку наукових пошуків часто (проте – не обов'язково!) формулюють гіпотезу дослідження.

Гіпотеза дослідження являє собою припущення про можливі результати досліджень, вироблене на основі аналізу даних з наукових джерел, умовисновків дослідника. Наприклад: «Вважаємо, що показники процесу запам'ятовування (безпосереднього та опосередкованого) представників старшого юнацького віку – студентів другого курсу закладу вищої освіти, безпосередньо впливають на показники успішності навчання останніх під час вивчення математичних дисциплін». Перевірка цієї гіпотези потребує організації і проведення експериментального дослідження. Якщо відповідно результатів проведеного дослідження гіпотеза не підтвердиться, – отримані результати можуть мати іншу важливу інформацію.

Гіпотеза перевіряється (доводиться або спростовується) за допомогою певних методів наукового дослідження. Необхідним є визначення експериментальних і математико-статистичних критеріїв, при яких дослідник зможе фіксувати підтвердження або спростування гіпотези. Докази ґрунтуються на фактах, аргументах у формі представлених в дослідженні висновків.

Відповідно, визначення актуальності, об'єкту, предмету та гіпотези (за необхідності) дослідження обумовлюють **мету дослідження**.

Метою курсової роботи є пошук шляхів вирішення проблеми. Мета надає уявлення про певні орієнтовні результати, що мають бути викладені та обґрунтовані в роботі, конкретизується в основних завданнях. Мета дослідження визначає, які результати повинен отримати дослідник в результаті проведеної роботи.

Мета роботи звичайно формулюється як: «Визначити...», «Виявити...», «Розглянути...», «Надати характеристику...», «Довести...». Дослідження повинне містити певну новизну – це – нові знання, методи психологічної практики, застосування існуючих знань до нових умов, творчий підхід до розв'язання проблем сьогодення – все це, як правило, представляється в меті дослідження.

Мета реалізується через **завдання дослідження**, зміст і характер яких залежить від специфіки роботи.

Завдання дослідження – це конкретні дії, які необхідно виконати в ході дослідження для досягнення мети. Завдання роботи конкретизують мету дослідження та розділяють дослідження на певні етапи. Для курсової роботи з психології рекомендується формулювати не більш 3 завдань.

Планування дослідження потребує вибір методів і методик проведення, формування вибірки учасників дослідження, визначення умов його проведення, організація і проведення дослідження, обробку та аналіз отриманих даних.

Методи та організація дослідження. Необхідно стисло описати методи та методики, які були використані під час виконання роботи. Якщо використовувались стандартні методики, то достатньо посилання на них в тексті роботи. За умови використання власних методик (анкети, опитувальники, тощо), потрібно надати їх повний опис та представити у додатках.

В курсовій роботі подається перелік використаних методів дослідження щодо визначеної мети та завдань дослідження. Методи вказуються в роботі послідовно, перераховувати їх потрібно коротко та змістовно.

Проведення наукового дослідження передбачає використання наступних методів: теоретичний аналіз, систематизація та узагальнення наукової літератури з проблематики дослідження, спостереження, вивчення досвіду роботи, бесіди, анкетування, інтерв'ю, діагностичні методи, математичні методи обробки емпіричних даних, тощо.

Наукова новизна та практичне значення. Будь-яке наукове дослідження повинно містити новизну у вирішенні проблеми, що вивчається. Практична значимість дослідження полягає в можливості застосування отриманих результатів під час безпосередньої практичної діяльності педагога, і, загалом, результати можуть бути використані в ході завдань професійної діяльності. Відповідно, практичне значення дослідження курсової роботи полягає у рекомендаціях щодо їх використання.

Апробація результатів дослідження. Якщо результати дослідження були використані під час виконання завдань педагогічної практики, чи доповідалися на студентських наукових конференціях та семінарських або практичних заняттях, все це відображається в тексті курсової роботи під цим заголовком.

Рекомендований загальний обсяг «Вступу» – 3-5 сторінок. Кожний з вказаних пунктів описується, починаючи з нового абзацу. Слова «актуальність дослідження», «об'єкт та предмет дослідження», «мета роботи», «завдання роботи», «методи дослідження» і т. п.) виділяти підкресленням, не брати в лапки (Додаток Г).

Зміст «Вступу» до курсовою роботи з психології, зокрема, – завдання дослідження повинні бути безпосередньо представлені у «Висновках».

1.2.2. Основна частини курсової роботи з психології.

Основну частину поділяють на теоретичну і експериментальну. У теоретичній частині презентується самостійно виконаний критичний аналіз опрацьованих студентом наукових джерел та виділяються теоретичні положення, які були вихідними при виконанні експериментальної частини. У теоретичній частині обґрунтовується необхідність здійснення експериментальної складової дослідження.

Під час аналізу джерел, студент повинен продемонструвати ґрунтовне знайомство з працями з теми дослідження, вміння аналізувати та джерела, їх систематизувати, критично оцінювати, надавати порівняльну характеристику різним підходам до вирішення проблеми дослідження різними науковцями, вміння виділяти головне. Важливо розкрити сутність складових проблеми дослідження, виділити головне у відповідності з визначеними завданнями та власною логікою розуміння проблеми.

Теоретична частина роботи повинна містити основні наукові поняття щодо проблеми дослідження. В роботі повинні бути представлені всі поняття, які мають відношення до висунутої проблеми, вікові, психологічні та соціальні характеристики людей, що приймають участь в дослідженні проблеми вивчення.

Експериментальна частина містить опис виконання дослідницького завдання та аналіз отриманих результатів. В емпіричній частині представляється опис обраних психологічних методик, характеристика вибірки та етапи і особливості проведення емпіричного дослідження. Результати емпіричної складової дослідження повинні бути представлені в текстовому форматі та числових значеннях. Відповідно результатам будуються графіки, гістограми та діаграми, що містять візуальну інформацію щодо отриманих даних. Також, експериментальні дані в тексті курсової роботи доцільно представляти в таблицях.

Під час представлення результатів в тексті курсової роботи та матеріалах конференцій або статтях потрібно дотримуватися етичного принципу конфіденційності отриманої інформації.

Результати емпіричного дослідження доцільно представляти наступним чином:

- «Розглянемо результати, які отримані за допомогою методики ...»
- «Результати дослідження представлені в таблиці 3».
- «Відповідно, досліджувані ... характеризуються»

» «Таким чином, можна зробити висновок, що ...».

У завершеному вигляді, курсова робота з психології повинна містити у собі такі розділи: вступ, 2-3 розділи (якщо робота реферативна – усі теоретичні, якщо експериментальна то частина розділів теоретична, а частина – практична), висновки, список використаних джерел, додатки. Конкретний зміст кожного розділу залежить від теми курсової роботи та визначається разом з науковим керівником.

1.2.2.1. Теоретична частина курсової роботи з психології.

У теоретичній частині курсової роботи з психології презентується самостійно виконаний студентом критичний аналіз опрацьованих наукових джерел та виділяються теоретичні положення, які були вихідними при виконанні експериментальної частини роботи. У теоретичній частині роботи обґрунтовується необхідність здійснення експериментального дослідження. Базові частини курсової роботи з психології – розділи, які повинні мати змістовні назви. Наприклад, «Розділ 1. Проблема стресу в психології». У розділах виділяються підрозділи: 1.1, 1.2, 1.3... і т. п.

При написанні курсової роботи її необхідно раціонально структурувати. Основна частина звичайно складається із двох розділів: один присвячений аналізу наукових даних щодо визначеної проблеми, а інший – опису експериментальної складової дослідження та психолого-педагогічних рекомендацій. Заголовки розділів і підрозділів повинні характеризувати певну логіку дослідження.

Наприклад:

«Мета дослідження передбачає виконання наступних завдань:

1. Аналіз наукової літератури за темою дослідження.
2. Теоретичний аналіз поняття
3. Експериментальне дослідження
4. Якісний аналіз результатів експериментального дослідження та формулювання висновків.
5. Розробка практичних рекомендацій щодо».

Розділ розбивається на підрозділи і їх кількість повинна бути не менш двох. Наприклад, після підрозділу 1.2. зовсім необхідний, принаймні, підрозділ 1.2.

Курсова робота з психології повинна відповідати нормам літературної та професійної мови. Головною вимогою до наукового тексту є послідовність і логічність викладу.

Важливий способом структурування роботи – виділення в тексті абзаців. Кожний абзац починається з відступом від лівого краю тексту. Початок нового абзацу, за звичай, відповідає початку нової думки або нового фрагменту інформації і допомагає логіці сприйняття пропонованого матеріалу.

Огляд джерел відповідно теми дослідження, представлених в тексті Розділу 1, повинен демонструвати вміння студента аналізувати і систематизувати дані джерел, їх критично оцінювати, надавати порівняльну характеристику різних підходів до розв'язання поставленої проблеми різними авторами, здатність виділяти істотне в раніше проведених дослідженнях.

В огляді необхідно розкривати головну сутність розглянутих питань, виділяти базові положення і провідні ідеї відповідно до поставлених завдань курсової роботи.

Логіка огляду джерел може бути заснована на наступних позиціях: переході від розгляду загальних проблем до опису конкретних питань; хронології досліджень у цій області; підходах до дослідження проблеми; вивченні логічних аспектів динаміки психічних явищ; вивченні окремих сторін проблеми.

В теоретичній частині роботи важливо представити всі проблеми, які безпосередньо пов'язані з визначеною проблемою дослідження. Наприклад, відповідно до теми курсової роботи: «Вплив успіху у навчанні на формування самооцінки молодших школярів», доцільно розкрити питання психології молодшого школяра, особливостей його навчання, проблеми самооцінки цього вікового періоду, проаналізувати дані в наукових джерелах, що визначають вплив успіхів у навчанні на самооцінку молодшого школяра. Подібне дослідження є актуальним за умови, що це питання повністю не досліджене. У протилежному випадку проведене дослідження може виявитися неактуальним.

Починати кожний розділ корисно із вступного речення. Наприклад: «Проблема посттравматичного стресу розглядалася в працях сучасних психологів», «Розглянемо основні проблеми формування самооцінки особистості» і т.п. Текст кожного розділу не повинен представляти виписки із різних джерел: необхідно логічно впорядкувати їх зміст, аналіз і представлення головної думки. В тексті курсової роботи

повинно представити аналіз теоретичних положень різних авторів наукових праць. Наприклад, «Як представлено в працях О. О. Смірнова, О. М. Леонтьєва, пам'ять – це ...» і т.п.

У теоретичній частині роботи потрібно посилатися на авторів різних наукових джерел: по-перше, це прояв поваги до авторського права; по-друге, посилення надають читачеві певний орієнтир – у яких науковців і в яких джерелах представлена додаткова інформація з проблемних питань дослідження.

Крім викладу концепцій, опису фактичного матеріалу, важливим також є порівняння точок зору авторів, їх аналіз, узагальнення, формулювання висновків. Після викладу теоретичних положень, студент може представити власну думку та погляди щодо проблеми дослідження. Після закінчення кожного розділу потрібно представити висновки відповідно розглянутих питань.

1.2.2.2. Експериментальна частина курсової роботи з психології.

Важливо не тільки провести дослідження, але і правильно представити логіку проведеної роботи і отримані результати, сформулювати практичні рекомендації.

Розділ, в якому представлено експериментальне дослідження, доцільно назвати, наприклад: «Емпіричне дослідження особливостей розвитку процесів пам'яті у молодшому шкільному віці», «Дослідження чинників задоволеності шлюбом представників ранньої зрілості».

Рекомендується наступна структура розділу:

1. Мета та завдання експериментального дослідження, презентація характеристики вибірки.
2. Методи і методики дослідження.
3. Результати емпіричної частини дослідження.
4. Аналіз результатів дослідження.

Насамперед, повинні бути чітко обґрунтовані і сформульовані мета і завдання експериментального дослідження, докладно охарактеризована вибірка досліджуваних, описані методи і методики, використувані студентом у своїй роботі, обґрунтована доцільність і особливості їх застосування для розв'язання поставлених завдань.

Далі послідовно описуються отримані емпіричні результати, проводиться їх кількісно-якісний аналіз, інтерпретація даних, формулюються висновки.

При викладі результатів дослідження доцільно дотримуватися раніше встановленої послідовності завдань.

Описувати емпіричну складову дослідження необхідно впорядковано, розбиваючи зміст на підрозділи і абзаци. Важливою особливістю цих розділів повинна бути доказовість. Типова логіка викладу результатів емпіричного дослідження потребує показу результатів, їх аналіз і формулювання висновків.

Характерний стиль викладу результатів емпіричного дослідження передбачає наступну послідовність: «Розглянемо результати, отримані за допомогою методики...»; «Результати серії експериментального дослідження представлено в таблиці 3»; «Таким чином, можна зробити висновок, що...»

Потрібно пам'ятати, що головна особливість наукового дослідження полягає в доказовості та вірогідності отриманих знань. Доказовість результатів надають факти, виражені в якісній та кількісній формі. Відповідно, їх представленню потрібно приділяти особливої увагу.

Доцільно навести типові характеристики і приклади, що переконливо ілюструють ті або інші твердження. Дані приводяться анонімно.

У цій частині роботи звичайно приводиться велика кількість фактичного і цифрового матеріалу. Наочності йому надає використання таблиць і схем.

Для представлення експериментальних даних потрібно використовувати діаграми, гістограми, а також різні графіки. Їх слід розташовувати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше в роботі.

Можна дати такі практичні рекомендації щодо роботи з діаграмами і графіками.

1. Текст і графік повинні доповнювати один одного.
2. Графік повинен бути зрозумілим читачеві і містити всі необхідні позначення.
3. На одному графіку не повинні бути представлені більше чотирьох кривих.
4. Написи на осях слід розташовувати внизу (вісь абсцис) і ліворуч (вісь ординат).
5. Крапки на різних лініях прийнято позначати кружечками, квадратами і трикутниками.

Діаграми використовуються, головним чином, для зображення співвідношення між величинами. Секторна діаграма – діаграма, у якій

значення (як правило, у відсотках) зображені у вигляді кругових секторів (Додаток Д).

Різновидом діаграми є гістограма. Гістограма – це стовпчаста діаграма, що складається з вертикальних прямокутників, розташованих основами на одній прямій. (Додаток Е).

Ілюстрації, графіки, діаграми в тексті курсової роботи позначаються як рисунки: «Рис 1.2» та розміщуються ліворуч знизу. Вони повинні мати назви, які містяться після позначення і нумеруються арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу. При необхідності, після назви рисунка в курсовій роботі пропонується текст, що пояснює його зміст і позначення.

Всі таблиці та рисунки повинні мати розгорнуту чітку назву, повністю описувала б представлені дані. Наприклад: «Навчальна мотивація першокурсників ЗВО за методикою М. Ільїної (у %)». Неприпустимі назви на кшталт: «Результати методики №2 у групі Б» і т.п.

В тексті на всі таблиці, діаграми, схеми, ілюстрації повинно бути дані посилання. Відсутність текстового опису кожної таблиці, діаграми, графіка вважається методичною помилкою. Детальний опис представлених даних допомагає аналізу і узагальненню результатів, надає доказовість висновкам.

При посиланнях на таблиці, слід писати в тексті: «Відповідно до даних, представлених у таблиці 5», або «результати, наведені в таблиці 5, демонструють, що ...».

При посиланнях на рисунки, в тексті курсової роботи зазначається: «як представлено на рисунку 3, ...» або дається посилання в дужках (рис. 3) і т. п. За необхідності далі по тексту повторно звернутися до рисунка, то посилання до нього робиться в такий спосіб: (див. рис. 6 на с. 24).

При посиланнях на формули, в тексті курсової роботи звичайно пишеться: «... за формулою 3». При посиланнях на додаток пишеться, наприклад, «дані, отримані в результаті первинної обробки, представлено в додатку А».

При використанні числівників у тексті потрібно звернути увагу на правильне їхнє написання. Однозначні кількісні числівники (від нуля до дев'яти) пишуться словами, якщо при них немає одиниць виміру. Наприклад, «у двох випадках з восьми» (неправильно – «в 2 випадках з 8»). Багатозначні кількісні числівники пишуться цифрами. Наприклад, «67 випробуваних» (неправильно – «шістдесят сім випробуваних»).

Числа зі скороченим позначенням одиниць виміри пишуться цифрами. При цьому після скорочених одиниць виміру крапки не ставляться (міліметр – мм). Кількісні числівники при записі арабськими цифрами не мають відмінкових закінчень, якщо супроводжуються іменниками. Наприклад, правильно написати «в 30 випадках з 100» (неправильно – «в 30-ти випадках з 100»).

Однозначні і багатозначні порядкові числівники часто пишуться словами: «дев'яносто п'ятий». Якщо порядкові числівники записуються арабськими цифрами та відмінюються в тексті, то відмінкові закінчення числівників, що кінчаються на дві голосні, складаються з однієї букви. Наприклад, «шоста» – «6-а», а не «6-та». Відмінкові закінчення числівників, що закінчуються на голосну, складаються із двох букв. Наприклад, «експеримент першого типу» – «експеримент 1-го типу» (а не «1-ого типу» або «1-о типу»).

Важливою частиною опису емпіричної складової дослідження є інтерпретація отриманих результатів. Після представлених в тексті кількісних і якісних даних, необхідно представити аналіз порівняння результатів, їх узагальнення, представити психологічне пояснення досліджуваних явищ.

Рекомендовано для інтерпретації даних використовувати в тексті роботи такі вислови, як, наприклад: «на нашу думку,...», «на наш погляд, даний факт може бути інтерпретований як ...» і т.п.

Після інтерпретації даних експериментальної складової дослідження, та описання практичних рекомендацій, необхідно формулювати висновки. Чітко сформульовані висновки, що відповідають поставленим завданням дослідження, є важливою частиною курсової роботи при завершенні опису кожного розділу та висновків до роботи в цілому.

1.2.3. Формулювання висновків дослідження. Завершальна частина курсової роботи з психології.

До завершальної, підсумкової частини курсової роботи відносять: висновки, перелік використаних джерел інформації (бібліографія), та, за необхідності, додатки.

У висновках стисло викладаються результати вирішення поставлених завдань як теоретичної, так і емпіричної частини дослідження, а також надаються відповіді на наступні питання:

1. Значення знань особливостей психіки, які були виявлені у курсовій роботі, – чи рекомендовано враховувати в професійній діяльності вчителя, вихователя.
2. У якій сфері навчання та виховання, особистісного спілкування або професійної діяльності та яким чином можна використовувати отримані в результаті проведеного дослідження дані.

У висновках дається короткий виклад результатів дослідження відповідно до завдань роботи, а також можуть надаватися рекомендації з практичного використання цих результатів.

У висновках зазначаються основні наукові та експериментальні результати проведеного дослідження, пропозиції та рекомендації щодо їх використання з коротким обґрунтуванням, а також виділяються проблеми, що залишилися невирішеними і потребують подальшого дослідження.

Загальні висновки вміщують безпосередньо після викладення змісту роботи.

Рекомендований загальний обсяг висновків не більше 2 сторінок. Бажано, щоб у розділі «ВИСНОВКИ» було не більше ніж 5-7 загальних висновків, які дозволили б оцінити важливі досягнення роботи, яку здійснено студентом. Особливе значення мають висновки емпіричної частини роботи.

Бібліографія містить список опрацьованих студентом джерел з теми дослідження, на які зроблені посилання в тексті роботи. Перелік джерел представляють наприкінці роботи. У відповідних місцях тексту мають бути посилання на джерела.

Курсова робота може містити **додатки** з матеріалами проведення анкетування, тестами та результатами їх виконання, тощо. У додатках представляють матеріал, який є необхідним для розкриття повноти роботи (таблиці, рисунки, форми документів, допоміжні цифрові дані, схеми, діаграми та інший ілюстративний матеріал).

Обсяг курсової роботи становить приблизно 30–35 сторінок друкованого тексту.

1.3. захист курсової роботи з психології.

1.3.1. Процедура захисту курсової роботи з психології.

Важливий етап підготовки курсової роботи – її попередній захист, який проводиться на кафедрі або під час наукової студентської конференції у формі презентації результатів дослідження та тезової доповіді щодо визначених результатів.

Студент доповідає щодо проведеної роботи та основних результатів, відповідає на питання присутніх. Висловлювані зауваження та рекомендації враховуються при наступній підготовці до захисту курсової роботи та остаточному доопрацюванні тексту роботи. Попередній захист роботи також може бути проведений у формі співбесіди з науковим керівником.

Повністю відредагована робота представляється на кафедру, де науковим керівником вирішується питання про відповідність роботи вимогам та допуск роботи до захисту.

До курсової роботи додається звіт перевірки на ознаки плагіату, з використанням програм, які можна використовувати в Україні. Здобувач освіти допускається до захисту курсової роботи при наявності в ній не менше 51% унікального тексту.

Курсова робота подається на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу, але не пізніше 3 днів до захисту.

Курсова робота реєструється лаборантом у спеціальному журналі і передається науковому керівнику на перевірку. Керівник ретельно перевіряє роботу, пише рецензію. У випадку не допуску до захисту, робота повертається студенту на доопрацювання.

Захист курсової роботи проводиться публічно до початку заліковоекзаменаційної сесії згідно з розкладом

При підготовці до захисту роботи студент складає тези виступу, оформлює необхідні наочні матеріали.

Доповідь під час захисту студент повинен планувати за складовими роботи, викладеними у вступі, а саме:

1. Актуальність обраної теми дослідження.
2. Мета та завдання дослідження.
3. Короткий огляд основних теоретичних положень, представлених в науковій літературі.
4. Характеристика методів та методик дослідження.

5. Характеристика обраної вибірки, специфіка проведення експерименту або іншого методу.
6. Основні результати дослідження.
7. Висновки.

Захист курсових робіт здійснюється за встановленим графіком або публічно (студентська конференція, науковий семінар, засідання гуртка тощо) у терміни, передбачені розпорядженням по кафедрі. Процедура захисту передбачає стислий виклад студентом головних завдань дослідження та їх вирішення, висновки дослідження, відповіді на запитання. Захист роботи може відбуватися на відкритому засіданні комісії, у склад якої входять провідні викладачі кафедри. На захист можуть бути запрошені студенти, викладачі та спеціалісти інших закладів.

Явка студентів на захист визначається за раніше складеним списком. Студент безпосередньо перед захистом передає оформлену курсову роботу до комісії. Доповідь триває 10-15 хвилин, результати дослідження представляються у формі презентації. Після виступу студент відповідає на питання членів комісії та всіх присутніх.

Під час захисту враховується рівень сформованості у студента вміння робити усне наукове повідомлення й давати аргументовані відповіді на запитання за темою роботи. Оцінка якості виконання і захисту студентами курсової роботи, що включена в структуру навчальної дисципліни входить до кількості балів, відведених на поточне оцінювання навчальних досягнень студентів (за рішенням кафедри при оцінюванні можуть використовуватися різноманітні коефіцієнти). Оцінка якості виконання і захисту студентами курсової роботи, що виконується як окремий вид самостійної навчальної діяльності відбувається у 100-балльній шкалі ECTS.

Після закінчення захисту всіх робіт студентів, члени комісії на закритому засіданні обговорюють результати та оцінюють якість курсових робіт щодо відповідних критеріїв у їх баловому еквіваленті. Потім прилюдно оголошуються результати та відповідні коментарі. Оцінка за курсову роботу, що виконується в межах певної навчальної дисципліни окремо не виставляється. Оцінка за курсову роботу, що виконується як окремий вид самостійної навчальної діяльності вноситься до відомості обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та залікової книжки.

У випадку незадовільної оцінки курсової роботи комісією із захисту оцінка виставляється у відомість обліку успішності, а робота повертається студенту.

Повторний захист курсової роботи здійснюється під час ліквідації академічної заборгованості.

Здобувач не допускається до захисту курсової роботи у випадках.

Порушення термінів подачі робіт на кафедру без поважних причин, про що робиться відмітка в журналі обліку курсових робіт.

Грубих порушень академічної доброчесності – керівник курсової роботи повідомляє про такий факт завідувача кафедри, після чого приймається спільне рішення про допуск курсової роботи до захисту.

В обох випадках вважається, що здобувач має академічну заборгованість з курсової роботи. Йому виставляється незадовільна оцінка й рішенням кафедри пропонується доопрацювання даної теми, яку здобувач повинен доопрацювати та захистити у встановлений в Університеті термін ліквідації академічної заборгованості. В інших випадках (хвороба, відрядження тощо) здобувач має право на продовження термінів семестрового контролю.

1.3.2. Критерії оцінювання курсової роботи з психології.

Оцінювання курсової роботи здійснюється за наступними критеріями:

1. Актуальність викладеної проблеми.
2. Опис методологічного апарату дослідження.
3. Наявність усіх складових частин дослідження.
4. Повнота розкриття основних аспектів проблеми в огляді джерел.
5. Логічність та послідовність в розкритті теми дослідження.
6. Досягнення мети та вирішення завдань дослідження.
7. Адекватність методів і методик дослідження завданням роботи.
8. Повнота опису плану організації та методів проведення дослідження.
9. Якість та повнота представлення результатів дослідження.
10. Якість інтерпретації результатів дослідження.
11. Аргументація та доказовість висновків.
12. Оформлення роботи.

Розподіл балів у відповідності до даних критеріїв представлений у Додатку 3.

Академічна доброчесність студента-дослідника.

У процесі виконання завдань курсової роботи з психології особлива увага звертається на недопущення порушення студентами правил академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне та добросовісне виконання завдань курсової роботи, відповідальне ставлення до своїх обов'язків;
- надання достовірної інформації про результати власної діяльності при написанні курсової роботи, використанні методики досліджень і джерела інформації; - повага до честі та гідності інших осіб;
- посилання на джерела інформації у разі запозичення ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- використання у дослідницькій діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації, грамотне посилатися на них;
- у разі виникнення труднощів під час написання курсової роботи звернення до інших за допомогою, яка є у межах прийнятного, (щодо редагування тексту, обговорення власних ідей тощо).

До порушень академічної не доброчесності належать.

Плагіат, що передбачає наявність запозичень без посилань на друковані та електронні джерела, захищені раніше курсові та випускні кваліфікаційні роботи, кандидатські та докторські дисертації.

Фальсифікація передбачає підробку або зміну вихідних даних з метою доведення правильності власного висновку (гіпотези, тощо), а також умисне використання неправдивих даних як основи для аналізу.

Помилковим вважається цитування, яке має посилання на джерело, в якому така інформація не міститься.

За порушення норм академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнутими до таких форм відповідальності як:

- попередження;
- повторне проходження оцінювання курсової роботи;
- зниження оцінки за курсову роботу;
- недопущення до захисту курсової роботи.

Розділ II.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ПСИХОЛОГІЇ

Курсова робота є різновидом науково-дослідної роботи, що має свої обов'язкові вимоги до оформлення.

2.1. Загальні вимоги.

Курсова робота з психології оформлюється в друкованому вигляді на листах паперу формату А4 на одній стороні аркушу. Кожна сторінка повинна мати однакові поля: розмір лівого поля – 30 мм, правого – 10 мм, верхнього та нижнього – по 20 мм, рамки для сторінок не використовуються.

Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту – всюди однакова.

Обсяг основного тексту курсової роботи з психології становить 25-35 сторінок. Набір тексту повинен задовольняти наступним вимогам: шрифт Times New Roman, кегль 14, комп'ютерний інтервал – 1,5. Формат тексту: вирівнювання по ширині, без переносів, абзац – відступ 1,25 мм, щільність тексту – 100%.

Текст основної частини роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин курсової роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують напівжирними, з вирівнюванням по центру. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої), напівжирним, з абзацу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розбивку в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 2 інтервалам.

Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки.

До основного тексту курсової роботи з психології не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Всі сторінки зазначених елементів роботи підлягають суцільній нумерації.

2.2. Нумерація.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних – номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини роботи, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера.

Всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «Розділ 6. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках курсової роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, малюнок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування у тексті або в додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад:

«Рис 1.2» (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назву та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в розділі роботи подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Якщо в розділі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами. При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж, табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовж, табл. 1.2».

Формули (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

2.3. Ілюстрації.

Ілюструють курсову роботу, виходячи із певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, що допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту, запобігти невиправданим пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

Підпис під ілюстрацією зазвичай має чотири основних елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис»;

- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знака номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного.

Основними видами ілюстративного матеріалу в курсових роботах є: креслення, технічний рисунок, схема, фотографія, діаграма, графік.

У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках (рис. 3.1 або зворот типу: «... як це видно з рис 3.1» або «... як це показано на рис 3.1».

Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення (електрографічне копіювання, мікрофільмування). Ілюстрації виконують чорнилом, тушшю або пастою чорного кольору на білому непрозорому папері.

Фотознімки розміром, меншим за формат А4, наклеюють на стандартні аркуші білого паперу формату А4.

2.4. Таблиці.

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею та друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву наводять жирним шрифтом.

Заголовок кожної графи в головці таблиці мусить бути по можливості коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф, одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються.

Повторювані елементи, які стосуються до всієї таблиці, виносять у тематичний заголовок або в заголовок графи; однорідні числові дані розміщують так, щоб їх класи збігалися; неоднорідні – посередині графи.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за стрілкою годинника. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку.

При перенесенні таблиці на наступну сторінку назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки.

Коли текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінювати лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те саме», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, символів, які повторюються, не можна. Якщо цифрові або інші дані в якомусь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Таблиця 2

Оцінка студентами якостей політичного лідера

(результати експериментальних даних представлені у відсотках)

зовнішній вигляд	кому-нікативні вміння	емоційно-вольові та індивідуально-психологічні властивості	ділові якості	етичні принципи	лідерські якості
13%	17%	17%	30%	0	2%

Таблиці являють собою впорядковані по горизонталі і вертикалі набори кількісних і якісних даних. Таблицю слід розташовувати в роботі безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. Таблиці нумеруються арабськими цифрами. Номер слід розміщати в правому верхньому куті після слова «Таблиця» (наприклад, Таблиця 1.). Допускається нумерація таблиць як наскрізна – по всій роботі, так і в межах розділу. Якщо в роботі одна таблиця, її не нумерують.

У таблицях рекомендується використовувати вертикальні лінії для більш чіткого поділу стовпців або робити проміжки між ними не менш 4 мм. Горизонтальні лінії слід використовувати тільки для виділення головних розділів таблиці. Однак, коли стовпчики таблиці містять цифри, читання ускладнюється, тоді можна використовувати поділяючі лінії.

Кожна таблиця повинна мати заголовок, який міститься нижче слова «Таблиця». Слово «Таблиця» і заголовок починаються із прописної (великої) літери, крапка наприкінці заголовка не ставиться. Лапки для виділення слова «Таблиця» або назви таблиці не використовуються. Називати таблиці прийнято у такий спосіб «що – у кого – в яких показниках – за якою методикою». Наприклад: «Оцінка молодшими

підлітками позашкільної освіти у ліцеї «Сузір'я» (у % за авторським анкетуванням)», або «Типові способи поведінки студентів першого курсу у конфліктних ситуаціях (в балах за К. Н. Томасом)»

Графи рядків і стовпців таблиці також повинні мати заголовки, що починаються із прописних (великих) літер, і підзаголовки, які пишуться з малих літер, якщо підпорядковуються заголовку. Заголовки граф вказуються в однині. Якщо заголовки граф дуже довгі, то вони можуть бути замінені короткими умовними скороченнями або цифрами, пояснення яких повинні бути поміщені в текст заголовка всієї таблиці.

Стандартний вид таблиць для представлення первинних результатів: по рядках – досліджувані, по стовпцях – значення обмірюваних параметрів. У таблицях доцільно розміщати зведені підсумки статистичної обробки, а також інші типи систематизованих даних.

Таблицю слід розміщати так, щоб читати її можна було без повороту роботи. Якщо таке розміщення неможливе, таблицю розташовують так, щоб її можна було читати, повертаючи роботу за годинниковою стрілкою.

При переносі таблиці на іншу сторінку, заголовки її граф повторюють. Якщо заголовки граф таблиці великі, допускається їх не повторювати; у цьому випадку слід пронумерувати графи і повторити їхню нумерацію на наступній сторінці. При цьому заголовки таблиці не повторюють; над нею розміщують слова «Продовження таблиці ...» з вказівкою її номера.

За умови, якщо цифрові або інші дані в певному рядку таблиці відсутні, то ставиться прочерк. У випадку, якщо всі показники, які наведені в таблиці, виражені в одній одиниці виміру, то її позначення вказується в пояснювальному тексті заголовка таблиці. За умови, якщо всі показники, наведені в якій-небудь графі, виражені в тих самих одиницях виміру, то її позначення міститься в дужках після заголовка графа. Заміняти лапками повторювані в таблиці елементи – цифри, знаки, і ін. – не допускається. При наявності в тексті незначного за кількістю і обсягом цифрового матеріалу його недоцільно оформляти в таблицю, а слід давати у вигляді тексту, розташовуючи цифрові дані в стовпчики.

2.5. Правила подання формул.

Формули розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище і нижче кожної формули повинно бути залишено не менше одного вільного рядка.

Формули в роботі нумерують арабськими цифрами в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули, відокремлених крапкою, наприклад: (3.1.) (перша формула третього розділу). Номер формули вказують праворуч після формули в круглих дужках.

Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його переносять в інший після знаків рівності (=), плюс (+), мінус (-), множення (x), ділення (:).

Формули, що йдуть одна за одною й не розділені текстом, відокремлюють комою.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. У тексті курсової, дипломної роботи повинні бути посилання на ілюстрації, таблиці і формули. Наприклад: ... на рис. 1.2, ... у формулі (2.1), ... в табл. 1.2. У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

2.6. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.

При написанні роботи, студент повинен посилатися на джерела, з яких наводяться в тексті, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, завдання чи питання. Такі посилання дають змогу відшукати документи, перевірити достовірність відомостей про цитування документа. забезпечують необхідну інформацію про нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал, не включений до останнього видання.

Коли використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання.

Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-7]...», або «... у працях [1, 3, 7]...»

Коли в тексті необхідно зробити посилання на складову частину чи конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у квадратних дужках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Приклад:

Цитата в тексті: «... незважаючи на пріоритетне значення мовних каналів зв'язку між діловими партнерами, ні в якому разі не можна ігнорувати інші канали передавання інформації [6, с. 29]».

Відповідний опис у переліку посилань:

6. Дороніна М. С. Культура спілкування ділових людей: Навч. посіб. К. : КМАcademia, 1998. 192 с.

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи того друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання.

Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення.

Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці); якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

- г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;
- д) коли автор, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора, а весь текст застереження вміщується у круглій дужці. Варіантами таких застережень є: (курсив наш. – *М.Х.*) (ініціали автора),(підкреслено нами. – *М.Х.*), (розбивка наша. – *М.Х.*).

2.7. Оформлення списку використаних джерел.

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т. ін.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог міждержавних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць. Бібліографічний опис списку використаних джерел може оформлюватися з урахуванням розробленого в 2015 році Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

2.8. Правила оформлення додатків.

Додатки оформляються як продовження курсової роботи на наступних її сторінках, розташовуючи в порядку появи посилань у тексті. Додатки розміщуються після бібліографії і відокремлюються від неї аркушем, на якому посередині друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ».

Кожний новий додаток починається з нової сторінки. Додаток має заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що його позначає, наприклад: Додаток А.

Якщо в роботі більше одного додатка, їх позначають послідовно великими літерами українського алфавіту, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Малюнки, таблиці, формули, що вміщено в додатках, нумерують арабськими цифрами в межах кожного додатка, наприклад: малюнок А.1 – перший малюнок додатку А; таблиця Б.2 – друга таблиця додатку Б; формула (А.1) – перша формула додатку А.

Розділ III.

АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Представлення науковій спільноті отриманих результатів дослідження та їх використання в практичній діяльності є апробацією результатів дослідження.

Результати дослідження можуть бути використані під час виконання студентом завдань педагогічної практики, під час роботи студентів у різних громадських та соціальних об'єднаннях, літніх таборах відпочинку для дітей та юнацтва, тощо, і, як правило, – доповідаються на студентських наукових конференціях та семінарських або практичних заняттях під час навчання у закладі вищої освіти.

Зібрання товариства дослідників певної галузі наук з метою обговорення результатів досліджень різних проблем в науковій практиці прийнято називати конференціями, конгресами, симпозиумами. На вказаних зібраннях фахівцями різних галузей науки презентуються доповіді щодо результатів наукових досліджень та відбувається обмін науковими здобутками і їх обговорення. Презентовані результати досліджень публікуються, як правило, в спеціальних збірках матеріалів таких наукових заходів у тез доповідей, статей науковців, що містять головні здобутки дослідження. Наприклад: «Збірка тез доповідей Студентської науково-практичної конференції фізико-математичного факультету Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, 2021 р.».

3.1. Підготовка до публікації тез доповідей за результатами дослідження на науковій конференції.

Представлення результатів проведеного наукового дослідження – важливий етап дослідницької роботи. Студент повинен володіти вміннями публічної презентації результатів авторського дослідження в колі наукової спільноти. Складність визначеного в тому, що представити результати потрібно в зрозумілій для широкої аудиторії формі за короткий період часу, а висновки результатів дослідження потрібно викласти аргументовано і переконливо.

Презентація результатів дослідження повинна відповідати визначеним науковою спільнотою стандартам. Тези доповідей на наукових конференціях – це різновид подібного представлення.

Тези – це коротко і послідовно сформульовані основні положення наукової доповіді, повідомлення або наукової праці (наприклад, курсової роботи з психології).

Тези публікуються, переважно, до початку проведення конференції, вони містять короткий виклад основних здобутків авторського або колективного дослідження.

Тези доповідей обмежені в обсязі і складають декілька сторінок друкованого тексту. Під час формулювання тексту тез дослідження, як правило, не прийнято представлять складові методологічного апарату. В такій формі наукової публікації, як тези, прийнято викладати виключно конкретні результати дослідження.

В тексті тез студентського наукового дослідження повинно бути вказано:

- назву теми роботи;
- ПІП автора;
- назва закладу;
- ПІП наукового керівника.

В тексті тез не повинно бути вміщено малюнки, графіки, фотографії і т.п. Традиційно, текст тез за результатами дослідження, автори якого приймають участь у науковій конференції, подається до оргкомітету до початку роботи конференції в електронному вигляді.

В більшості випадків, рекомендується представляти тези в форматі MS WORD (doc). Пропонується використовувати наступну гарнітуру: Times New Roman, формат сторінки А4 (поля: верхнє та нижнє – 20 мм, ліворуч – 25 мм, праворуч – 10 мм, 14 кегль шрифту, міжрядковий інтервал 1,5).

У верхньому правому куті першої сторінки тез ставиться прізвище та ініціали автора, назва навчального закладу. Заголовок друкується посередині великими літерами. Нижче, симетрично до назви, – науковий ступінь, вчене звання та прізвище керівника. Між назвою закладу та заголовком тез – інтервал 2.

Загалом, оформлення тексту тез повинно відповідати вимогам, розробленим і представленим у інформаційному листі оргкомітетом конференції, який визначається до початку роботи конференції. Пропонуємо приклад оформлення тез.

Іванова О. І.

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

БЕЗПОСЕРЕДНЕ ТА ОПОПОСЕРЕДКОВАНЕ ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ І УСПІШНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент Богданов В.О.

Виклад публікації тексту тез щодо результатів дослідження здійснюється в наступній послідовності:

- актуальність дослідження;
- стан розробки проблеми;
- основна ідея дослідження з визначеної проблеми;
- положення, що вивчаються та методи їх дослідження;
- основні результати та їх значення для теорії та практики.

Під час роботи на наукових конференціях студент може представити науковій спільноті результати власного наукового дослідження.

3.2. Наукова стаття.

Наукова стаття є одним з різновидів наукової роботи, що містить виклад проміжних або кінцевих результатів дослідження, в якому висвітлюються окремі проблеми за темою дослідження, презентується матеріал результатів проведеного дослідження науковій спільноті.

Умовно в статті потрібно виділити наступні структурні елементи:

1. Вступ – постановка наукової проблеми та її актуальність, зв'язок з важливими завданнями, які необхідно вирішити під час дослідження.
2. Останні дослідження та публікації, на які спирається автор, а також сучасні погляди на представлену проблему, виділення невирішених питань в межах проблеми, яка викладається в статті.
3. Формулювання мети, постановка завдань. Фактично, це – головна ідея статті. Представляється проблема дослідження, доповнення та поглиблення вже відомих даних, нових фактів, висновків, закономірностей, які ще недостатньо вивчені. Мета статі пов'язана з постановкою наукової проблеми та огляду основних публікацій за темою.
4. Виклад змісту авторського дослідження – це основна частина статті, де викладають основні положення результатів наукового дослідження, отримані наукові факти, виділені закономірності,

аналіз фактичного матеріалу, особистісний внесок автора в реалізацію презентованих висновків.

5. Висновки, в яких формулюються основні ідеї автора, їх значення для теорії та практики, перспективи подальших розвідок за темою.

Наукова стаття оформлюється відповідно до вимог видавництва. Оптимальний обсяг наукової статті від шести до дванадцяти сторінок тексту (0,5–0,7 авторського аркуша, 40000 знаків). Рукопис статті повинен містити повну назву роботи, ініціали та прізвище автора, анотації до результатів дослідження (українською, російською та англійською мовами), список використаних джерел.

Результати дослідження, отримані в ході проведення наукового експерименту, складають основу новаторських пошуків автора.

3.3. Виступ на науковій конференції

Доповідь на науковій конференції ґрунтується на матеріалах проведеного дослідження. Час доповіді, як правило, обмежений – 10–15 хвилин. Доповідь будується за наступним планом, а саме:

- актуальність дослідження;
- стан розробки проблеми;
- основна ідея дослідження з визначеної проблеми;
- положення, що вивчаються та методи їх дослідження;
- основні результати та їх значення для теорії та практики.

Під час доповіді актуальними є візуальні презентації результатів дослідження, підготовані за допомогою технічних засобів. Проте, не потрібно готувати презентацію, яка буде складатися виключно з тексту доповіді. Вони доречні лише у випадках, якщо використовуються таблиці або / та рисунки (схеми, діаграми, гістограми і т. д.).

Доповідь краще розповідати і, відповідно, для підготовки потрібно скласти план, що містив би основні положення та мав системність. Доповідь краще потренувати заздалегідь, спостерігаючи за часом, оскільки на конференції обов'язковим є регламент виступу.

Після презентації результатів дослідження – обговорення положень доповіді. В науковому товаристві обговорення положень доповіді вважається показником результативності дослідження, що сприяє пошуків наукових пошуків дослідників з проблеми, що викликала інтерес. Значна кількість питань свідчить про інтерес аудиторії до результатів дослідження. Під час обговорення потрібно дотримуватися етики офіційного спілкування.

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовні теми курсових робіт з психології

для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика);

спеціальності 014 Середня освіта (Математика);

спеціальності 014 Середня освіта (Фізика)

1. Психічне відображення: сутність, природа, основні прояви.
2. Історичний розвиток вітчизняної психології.
3. Розвиток форм психічного відображення у тваринному світі.
4. Свідомість особистості: походження, розвиток, структура.
5. Особистість як результат соціалізації.
6. Потреби особистості та шляхи їх розвитку.
7. Життєві цінності особистості та їх становлення.
8. Переконавання особистості, їх види та формування.
9. Інтереси особистості, їх види та формування.
10. Самооцінка особистості та її розвиток.
11. Рівень домагань та самоповага особистості.
12. Основні види діяльності людини.
13. Особливості та динаміка ігрової діяльності.
14. Особливості та динаміка навчальної діяльності.
15. Формування навичок та вмінь в діяльності.
16. Спілкування як інформаційний та емоційний обмін.
17. Спілкування як взаємодія.
18. Спілкування як пізнання людьми один одного.
19. Спілкування дітей з дорослими.
20. Спілкування дітей з однолітками.
21. Особливості спілкування та взаємодії підлітків з однолітками.
22. Особливості спілкування та взаємодії підлітків з дорослими.
23. Особливості та функції педагогічного спілкування.
24. Масові об'єднання, їх характеристики та особливості функціонування.
25. Процеси інтеграції в групах.
26. Процеси диференціації в групах.
27. Особистість в групі.
28. Конфлікт як соціально-психологічне явище.
29. Агресія та конфлікт.
30. Агресивність та ворожість – особливості формування як складових особистості.
31. Види конфліктів та сфери їх прояву.
32. Конфліктологічна культура сучасного фахівця.
33. Конфлікти в організаціях.

34. Педагогічні конфлікти.
35. Сучасні технології управління конфліктами.
36. Види уваги, їх прояви та розвиток.
37. Властивості уваги, їх прояви та розвиток.
38. Види пам'яті, їх суть, співвідношення та розвиток.
39. Процеси пам'яті, їх суть та розвиток.
40. Індивідуальні особливості пам'яті.
41. Сутність та особливості розвитку розумових операцій
42. Види мислення, їх суть, співвідношення, етапи та фактори формування.
43. Поняття, їх види, умови та етапи формування.
44. Індивідуальні особливості мислення та критерії розумового розвитку.
45. Види уваги, їх сутність та розвиток.
46. Вищі почуття, їх суть та фактори розвитку.
47. Емоційні якості особистості, їх формування та прояви.
48. Стрес в житті людини. Причини та наслідки.
49. Вольові якості особистості та їх розвиток.
50. Темперамент, його сутність, прояви та урахування в навчальній діяльності.
51. Типи темпераменту, їх властивості та прояви в професійній діяльності фахівця.
52. Темперамент та його значення в професійній діяльності педагога.
53. Сутність, прояви та формування основних рис характеру.
54. Здібності, їх суть, рівні розвитку та умови формування.
55. Особливості ставлення учнів до освітнього процесу.
56. Психологічні проблеми підготовки дітей до навчання у школі.
57. Психологічні основи формування у школярів вміння учитися.
58. Психологічні основи профорієнтації.
59. Психологічні проблеми комп'ютеризації навчання та життя.
60. Психологічні проблеми організації дистанційного навчання педагогом.
61. Психологічні проблеми дистанційного навчання школярів.
62. Психологічна освіта сучасного фахівця.
63. Психологічні основи підвищення розвиваючого ефекту навчання.
64. Психологічні проблеми педагогічної діяльності.
65. Психологічна освіта: стан, проблеми, напрямки, засоби, перспективи.

**ПЕРЕЛІК ПРОВІДНИХ НАУКОВИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ
З ЇХ ЕЛЕКТРОННИМИ АДРЕСАМИ**

Бібліотеки	
Бібліотечний світ України	www.ukrlibword.kiev.ua
Бібліотека Верховної Ради України	www.lib.rada.gov.ua/
Українська Академія державного управління при Президентові України	www.academy.kiev.ua
Державна науково-технічна бібліотека України	www.gntb.n-t.org/
Наукова бібліотека ім. Максимовича	www.library.univ.kiev.ua/
Філософія в Україні. Електронна бібліотека	www.philosophy.kiev.ua/lib/
Національна парламентська бібліотека	www.nplu.kiev.ua/
Національна бібліотека Національного університету "Києво-Могилянська академія"	www.library.ukma.kiev.ua/
Бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка	www.brama.com/ntsa/ukr.html
Публічна бібліотека ім. Лесі Українки м. Києва	www.lucl.lucl.kiev.ua
Науково-довідкова бібліотека центральних державних архівів України	www.ndlib.archives.gov.ua
Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова	www.npu.kiev.ua
Національний університет імені Т. Г. Шевченка	www.univ.kiev.ua
Національна бібліотека України ім. В. Вернадського	www.nbu.gov.ua
Державна освітянська бібліотека України	www.edu-ua.net/librarv

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ ТА ЗМІСТУ
КУРСОВОЇ РОБОТИ**

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

Кафедра _____

Курсова робота з _____

на тему: _____

Студента _____ курсу

(факультет, група)

(прізвище ім'я, по-батькові)

Науковий керівник

(вказати вчений ступінь, звання, П.І.Б.)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Суми – 20 _____

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ПАМ'ЯТЬ ЯК ПСИХІЧНИЙ ПІЗНАВАЛЬНИЙ ПРОЦЕС	5
1.1. Поняття про пам'ять, види пам'яті	5
1.2. Процеси і закономірності пам'яті	12
1.3. Особливості розвитку пам'яті в юнацькому віці	18
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	24
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ БЕЗПОСЕРЕДНЬОГО І ОПОСЕРЕДКОВАНОГО ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	25
2.1. Дослідження безпосереднього та опосередкованого запам'ятовування абстрактних понять студентів другого курсу закладу вищої освіти	25
2.2. Визначення показників успішності у навчанні студентів експериментальної групи під час вивчення математичних дисциплін	26
2.3. Порівняльний аналіз результатів дослідження	27
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	29
ВИСНОВКИ	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	31
ДОДАТКИ	33

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ВСТУПУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогодні в психологічній та педагогічній практиці вивчення процесів пам'яті людини на різних вікових етапах її розвитку є досить актуальними, оскільки особливості виділених процесів впливають на показники успішності у навчальній діяльності. Особливої актуальності означена проблема набуває в юнацькому віці, коли молода людина оволодіває професійними знаннями. Нами проведено дослідження зв'язку показників запам'ятовування у представників старшого юнацького віку – студентів другого курсу закладу вищої освіти та їх успішності в навчанні під час вивчення математичних дисциплін. Вважаємо, що отримані дані стануть доповненням сучасних досліджень у галузі вивчення особливостей такого психічного пізнавального процесу, як пам'ять.

Об'єкт дослідження – психічно-пізнавальна сфера особистості.

Предмет дослідження – процеси пам'яті.

Метою дослідження є виявлення рівня безпосереднього та опосередкованого запам'ятовування студентів другого курсу закладу вищої освіти; визначення показників їх успішності у навчанні під час вивчення математичних дисциплін; дослідження зв'язку показників запам'ятовування та успішності студентів.

Мета роботи передбачає виконання наступних **завдань**:

1. Аналіз наукових джерел за темою роботи.
2. Експериментальне дослідження зв'язку між рівнем показників безпосереднього та опосередкованого запам'ятовування та успішністю студентів другого курсу ВНЗ.
3. Якісний аналіз результатів експериментального дослідження.

Формулювання висновків.

Ми припускаємо, що показники безпосереднього та опосередкованого запам'ятовування студентів другого курсу закладу вищої освіти (представників старшого юнацького віку) безпосередньо впливають на показники успішності навчання у вивченні математичних дисциплін.

В дослідженні використовувались наступні **методи**: теоретичні (аналіз наукових джерел за темою дослідження); метод бесіди; інтерв'ю (доекспериментальне та постекспериментальне); експериментальне дослідження за методикою «Дослідження безпосереднього та опосередкованого запам'ятовування абстрактних понять»; кількісний та якісний аналіз отриманих даних.

Практична значимість. Результати дослідження можуть бути застосовані у розробленні конкретних психологічних рекомендацій та корекційних програм для студентів закладів вищої освіти. Також, отримані дані можуть бути враховані під час організації навчально-виховного процесу.

Організація дослідження. Робота проводилась протягом 2018-2019 років на базі Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Апробація результатів. Результати дослідження доповідались та обговорювались на Студентській науково-практичній конференції, що проходила 12–15 квітня 2022 р. на базі фізико-математичного факультету Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Публікації. Основні результати дослідження опубліковані в збірці наукових статей Студентської науково-практичної конференції (12–15 квітня 2022 р.) фізико-математичного факультету СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Структура та обсяг роботи. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, п'яти підрозділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи 38 сторінок друкованого тексту. Список використаних джерел включає 14 одиниць. Робота містить один рисунок, дві таблиці, три діаграми, одну гістограму, п'ять додатків.

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ГРАФІЧНОГО ЗОБРАЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ДІАГРАМИ

Показники рівня опосередкованого запам'ятовування студентів 2-го курсу закладу вищої освіти

Рис. 2.1.2. Показники рівня опосередкованого запам'ятовування учасників експериментальної групи

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ГРАФІЧНОГО ЗОБРАЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ГІСТОГРАМИ

Показники безпосереднього запам'ятовування та успішності студентів 2-го курсу закладу вищої освіти

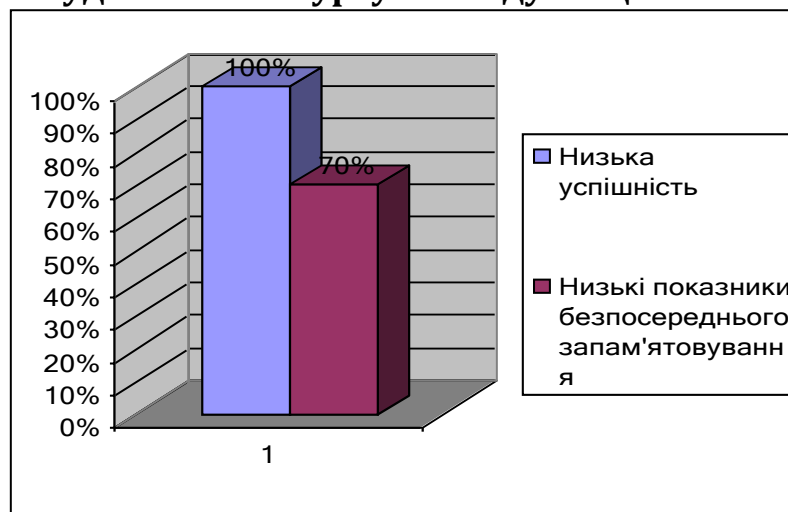

Рис.2.3.1. Показники безпосереднього запам'ятовування та успішності учасників експериментальної групи

**ПЕРЕЛІК ПРАКТИКУМІВ З ПСИХОЛОГІЇ
ТА ЗБІРОК ПСИХОЛОГІЧНИХ МЕТОДИК**

1. Бурлачук Л. Ф., Морозов С. М. Словарь-справочник по психодиагностике. СПб. : Питер. 2001. 352 с.
2. Бурлачук Л. Ф. Психодиагностика. Питер, 2004. 351 с.
3. Волошина В. В., Долинська Л. В., Ставицька С. О., Темрук О. В. Загальна психологія: Практикум: Навч. посібник. – К. Е Каравела, 2005. 280 с.
4. Немов Р. С. Психология : учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений. Кн. 3. Психодиагностика. Введение в научное психологическое исследование с элементами математической статистики. М. : Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2004. 631 с.
5. Панок В. Г. Основні напрями професійного становлення особистості практичного психолога у вищій школі. Практична психологія та соціальна робота. 2003. №4. С. 14–17.
6. Пашукова Т. І., Допіра А. І., Дьяконов Г. В. Практикум із загальної психології. К. : Т-во "Знання", КОО. 2000. 204 с.
7. Прыгин Г. С. Основы психодиагностики: Принципы и методы. История развития. Основы психомоторики. М. : УМК Психология. 2003. 198 с.
8. Психодиагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за заг. ред. М. С. Корольчук. Ельга : Ніка-Центр. 2004. 400 с.
9. Психологическая диагностика: Учебник для вузов / под ред. М. К. Акимовой, К. М. Гуревича. СПб. : Питер. 2003.
10. Скребець В. О. Основы психодиагностики. К. : Слово. 2003.
11. Торохтій В. С. Методика діагностики психологічного здоров'я родини. Практична психологія та соціальна робота. 2003. №7. С. 35–39.
12. Туріщева Л. В., Гончаров О. В. Вивчення особистості школяра і педагога: діагностика, практичні рекомендації. Харків: Вид. група «Основа», 2008. 144 с.

Критерії оцінювання курсової роботи з психології.

Розподіл балів при оцінюванні курсової роботи з психології

Елементи роботи, що підлягають оцінюванню	Критерії оцінювання	Кількість балів
Вибір теми	– оригінальність та практичне спрямування в виборі теми.	5
Всього:		5
Вступ	– обґрунтування актуальності проблеми (розкриття проблем, які зумовили вибір теми), констатація наявності досліджень з проблеми;	5
	– визначення об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження (чіткість формулювання, логічність, відповідність і взаємовідповідність);	5
	– методи дослідження, їх відповідність меті та завданням.	5
Всього:		15
Зміст	– наявність у плані всіх структурних компонентів, лаконічність формулювання назв розділів і параграфів, відповідність їх поставленим завданням.	5
Всього:		5
Основна частина	– глибина розкриття методологічного апарату дослідження;	5
	– доцільність і рівень використання джерел, кількість літературних джерел;	5
	– цитування у відповідності до вимог;	5
	– відповідність матеріалу темі курсової роботи;	5
	– наявність сформульованих власних думок, логічність викладання матеріалу;	10
	– аналіз змісту сучасних наукових досліджень з обраної проблеми;	5
	– якість власних експериментальних досліджень / для теоретичних робіт – наявність самостійного порівняльного аналізу, представлення в роботі різних підходів до проблеми.	10
Всього:		45
Висновки	– відповідність сформульованих висновків поставленим завданням;	5
	– практична спрямованість висновків.	5
Всього:		10
Література	– наявність сучасних актуальних джерел з досліджуваної проблеми (журнальні публікації за останні 3-5 років);	5
	– відповідність оформлення списку використаних джерел бібліографічним вимогам.	5
Всього:		10

Оформлення роботи	– відповідність вимогам до оформлення курсових робіт.	5
Всього:		5
Захист роботи	– глибина усвідомлення актуальності проблеми дослідження;	5
	– вільне володіння знаннями з дослідженої проблеми	5
Всього:		10
Всього:		100

Навчальне видання

Укладач:
ПУХНО Світлана Валеріївна

КУРСОВА РОБОТА З ПСИХОЛОГІЇ

Методичні рекомендації для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка; спеціальності 014 Середня освіта (Математика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка; спеціальності 014 Середня освіта (Фізика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка для студентів всіх форм навчання

Відповідальна за випуск: *С.М. Кондратюк*
Комп'ютерна верстка *С.П. Цьома*

Підписано до друку 19.05.2022 р.
Формат 60x84/16. Гарн. Cambria. Папір друк.
Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 3,31. Обл.-вид. арк. 2,51
Тираж 100 прим. Вид. №7.

Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка
40002, м. Суми, вул. Роменська, 87

Виготовлено у видавництві СумДПУ імені А. С. Макаренка